

**УДК 657.3**

*Бойко Р. В.,*

*rboy@ukr.net, ORCID ID: 0000-0002-4044-0217,*

*Researcher ID: F-2597-2019,*

*к.е.н., доц., доцент кафедри обліку, контролю, аналізу та оподаткування, Львівський торговельно-економічний університет, м. Львів*

*Воронко Р. М.,*

*rvoronko@ukr.net, ORCID ID: 0000-0003-3796-2556,*

*Researcher ID: F-8536-2019,*

*д.е.н., доц., завідувач кафедри обліку, контролю, аналізу та оподаткування, Львівський торговельно-економічний університет, м. Львів*

## **ФОРМУВАННЯ ТА ПОДАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ У ФОРМАТІ XBRL: СТАН, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ**

**Анотація.** У статті досліджено сучасний стан впровадження ІТ у систему бухгалтерського обліку, а саме: у процес формування та подання фінансової звітності. Цифрова фінансова звітність змінить практику ведення бухгалтерського обліку найближчими роками, а зміни полягатимуть у технологіях представлення даних. У 2021 році усі підприємства в Україні, що подають фінансову звітність за МСФЗ, повинні подавати фінансову звітність у форматі таксономії XBRL. У статті розкрито технологію подання фінансової звітності у форматі iXBRL, яка є сучасним та зрозумілим стандартом обміну фінансовою інформацією між різними зацікавленими користувачами з будь-якої країни світу. Розглянуто сучасний стан, проблеми та перспективи впровадження нового цифрового стандарту подання фінансової звітності – iXBRL в Україні. Проаналізовано сучасне програмне забезпечення щодо формування та подання фінансової звітності у форматі iXBRL на портал FRS. Визначено основні переваги та недоліки використання різних способів формування та подання фінансової звітності у форматі iXBRL. Надано рекомендації щодо процесу впровадження системи подання фінансової звітності у форматі iXBRL. Зроблено висновок, що на сучасному етапі розвитку інформаційних технологій в Україні кожна компанія може обирати свій шлях переходу на XBRL формат подання фінансової звітності. Проте, перед тим, як прийняти рішення щодо переходу на звітування в XBRL, необхідно: провести аналіз та перевірку власних ІТ-систем на предмет можливості формувати фінансову звітність у форматі XBRL; провести мапінг або зіставлення звітної інформації з власної ІТ-системи та розширеної таксономії UA XBRL МСФЗ; провести валідацію XBRL, використавши уже існуюче програмне забезпечення (до прикладу, Arelle) чи на власному внутрішньому програмному забезпеченні компанії.

**Ключові слова:** МСФЗ, фінансова звітність, формат XBRL, цифровий стандарт, технологія подання фінансової звітності, таксономія.

*Boyko R. V.,*

*rboy@ukr.net, ORCID ID: 0000-0002-4044-0217,*

*Researcher ID: F-2597-2019,*

*Ph.D., Associate Professor, Associate Professor of the Department Accounting, Control, Analysis and Taxation, Lviv University of Trade and Economics, Lviv*

*Voronko R. M.,*

*rvoronko@ukr.net, ORCID ID: 0000-0003-3796-2556*

*Researcher ID: F-8536-2019*

*Doctor of Economics, Associate Professor, Head of the Department Accounting, Control, Analysis and Taxation, Lviv University of Trade and Economics, Lviv*

## **FORMATION AND SUBMISSION OF FINANCIAL REPORTING IN XBRL FORMAT: CONDITION, PROBLEMS AND IMPLEMENTATION PROSPECTS IN UKRAINE**

**Abstract.** The article studies the current state of implementation of IT in the accounting system, namely: in the process of forming and submitting of financial reporting. Digital financial reporting will change accounting practices in

*the coming years, and changes will be in data presentation technologies. In 2021, all enterprises in Ukraine that submit financial reporting in accordance with International Financial Reporting Standards must submit it in the XBRL taxonomy format. The article reveals the technology of presenting financial statements in iXBRL format, which is a modern and understandable standard for the exchange of financial information between various interested users from anywhere in the world. The current state, problems and implementation prospects of a new digital standard for financial reporting - iXBRL in Ukraine are considered. The modern software for the formation and submission of financial reporting in iXBRL format to the FRS portal is analyzed. The main advantages and disadvantages of using different methods of forming and presenting of financial reporting in iXBRL format are identified. Recommendations on the process of implementing the financial reporting system in iXBRL format are provided. It is concluded, that at the current stage of information technologies development in Ukraine, each company can choose its own way to the XBRL format of financial reporting submission. However, before deciding to move to XBRL reporting, it is necessary to: analyze and verify enterprise's IT-systems for the ability to generate financial reporting in XBRL format; to map or compare reporting information from own IT-system and extended taxonomy UA XBRL IFRS; perform XBRL validation using existing software (for example, Arelle) or on the company's own internal software.*

**Keywords:** IFRS, financial reporting, XBRL format, digital standard, financial reporting technology, taxonomy.

**JEL Classification:** M41

**DOI:** <https://doi.org/10.36477/2522-1205-2020-61-07>

**Постановка проблеми.** У 2021 році усі підприємства в Україні, що подають фінансову звітність за МСФЗ, повинні подавати фінансову звітність у форматі таксономії XBRL. А це означає, що українським підприємствам необхідно провести оцінку своїх технічних та ресурсних можливостей застосування XBRL формату подання фінансової звітності.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** XBRL є гнучкою технологією, розробленою для ефективного обміну фінансовою інформацією між різними зацікавленими користувачами з можливістю застосування в будь-якій країні світу незалежно від мови подання. XBRL – скорочення з англійської мови “eXtensible Business Reporting Language”, що у дослівному перекладі означає “розширювана мова ділової звітності”. Кінцевим продуктом стандарту XBRL є так званий “instance document”, тобто фінансова звітність, зроблена у форматі XBRL. У відповідності до директиви ЄС від 12.06.2013 № 13/544 (Revised Directive on transparency requirements for listed companies (Transparency Directive)) до 2020 року Європейська комісія з цінних паперів та фінансових ринків (The European Securities and Markets Authority, ESMA) впровадить вимоги до подання річних фінансових звітів компаніями, акції яких котуються на фондових біржах у форматі XBRL. При цьому у відповідності до вимог зазначеного законодавчого акту розробка технічних стандартів і регламентів здійснюється спільно з банками, фінансовими інститутами, страховими компаніями при співпраці з регулюючими органами – Європейською службою банківського нагляду (European Banking Authority, ЕВА) і Європейською службою по нагляду в сфері страхування та недержавного пенсійного забезпечення (European Insurance and Occupational Pensions Authority, EIOPA), які вже використовують стандарт XBRL, як формат регуляторної звітності [16].

Цифрова фінансова звітність змінить практику ведення бухгалтерського обліку найближчими

роками, а зміни полягатимуть у технологіях представлення даних, і в бухгалтерів немає вибору, крім того, як адаптуватися до таких змін, використовуючи необхідні, наявні для цього методи й ресурси, і цифрова фінансова звітність – це нова парадигма фінансової звітності в інформаційному суспільстві [15].

**Постановка завдання.** Дослідження спрямоване на те, щоб: розкрити сучасний стан, проблеми та перспективи впровадження цифрового стандарту подання фінансової звітності в Україні та визначення технології її подання у форматі iXBRL; дослідити сучасне програмне забезпечення щодо формування та подання фінансової звітності у форматі iXBRL; розкрити основні переваги та недоліки використання різних способів формування та подання фінансової звітності у форматі iXBRL.

**Виклад основного матеріалу дослідження.** Запровадження в Україні подання звітності у форматі XBRL відкриє низку переваг, як для користувачів, так і для тих, хто готує фінансову звітність:

- перевагами використання формату XBRL для суб'єктів звітування є: виключення дублювання при поданні фінансової звітності регуляторам; коректне складання та подання фінансової звітності; висока якість і точність інформації, що містить фінансова звітність; це сприятиме залученню потенційних інвесторів;

- перевагами використання формату XBRL для державних регуляторів є: більш ефективний і менш затратний регуляторний процес; швидкість та автоматичність обробки й аналізу фінансової інформації у звітності; своєчасне виявлення ризиків діяльності компаній та оперативне реагування на них;

- перевагами використання формату XBRL для інвесторів є: глибше розуміння ризиків та перспектив діяльності компанії; розкриття інформації у відповідності до міжнародних стандартів; швидкість, автоматичність обробки та аналізу фінансової звітності, тощо.

Серед суб'єктів господарювання чинним законодавством виділено чотири групи потенційних подавачів фінансової звітності за міжнародними стандартами на підставі таксономії. Загальна кількість таких підприємств в Україні, які повинні подавати фінансову звітність у форматі таксономії XBRL, у 2020 році перевищує 5000, а саме це:

- підприємства, що становлять суспільний інтерес: емітенти, цінні папери яких торгуються на фондових біржах; банки; страхові компанії; недержавні пенсійні фонди; інші фінансові установи (крім фінансових установ та недержавних пенсійних фондів, що належать до мікро та малих підприємств); підприємства, які належать до великих підприємств. Листом Міністерства фінансів України від 23.03.2020 р. № 35210-06-5/8860 [3] надано роз'яснення щодо віднесення підприємств до цієї категорії, в якому зазначено: "Під час визначення категорії, до якої належить підприємство, використовують показники, які на дату складання річної фінансової звітності за рік, що передуює звітному, відповідають щонайменше двом із наведених у Законі критеріїв. Якщо підприємство за результатами показників річної фінансової звітності за 2018 та 2019 роки відповідало критеріям великого підприємства, то починаючи з 1 січня 2020 року таке підприємство відноситься до категорії великих підприємств і належить до підприємств, що становлять суспільний інтерес";

- публічні акціонерні товариства, акціонерні товариства, щодо акцій яких здійснено публічну пропозицію та/або акції яких допущені до торгів на фондовій біржі в частині включення до біржового реєстру. Діяльність даної категорії підприємств регулюється Законом України "Про акціонерні товариства" від 17.09.2008 р. № 514-VI [6];

- суб'єкти природних монополій на загальнодержавному ринку та підприємства, які здійснюють діяльність у видобувних галузях загальнодержавного значення. Перший перелік природних монополій подано на сайті Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг [12]. Другий зведений перелік суб'єктів природних монополій подано на сайті Антимонопольного комітету України [1]. Третій перелік підприємств, які провадять діяльність у видобувних галузях, наведено на сайті Міністерства енергетики та вугільної промисловості України [4];

- підприємства, які провадять господарську діяльність за видами, перелік яких визначений Постановою Кабінету Міністрів України "Про затвердження Порядку подання фінансової звітності" від 28 лютого 2000 р. № 419 [11], а саме: а) надання фінансових послуг, крім страхування та пенсійного забезпечення (розділ 64 КВЕД ДК 009:2010); б) недержавне пенсійне забезпечення (група 65.3 КВЕД ДК 009:2010); в) допоміжна діяльність у сферах фінансових послуг і страхування (розділ 66 КВЕД ДК 009:2010), за винятком допоміжної діяльності у сфері страхування і пенсійного забезпечення (група 66.2 КВЕД ДК 009:2010).

Перелік підприємств є значним, тому кожному суб'єкту господарювання необхідно визначитися, чи належить воно до тої категорії, яка повинна формувати фінансову звітність на підставі таксономії фінансової звітності за міжнародними стандартами та подавати її відповідно до вимог законодавства. Значна частина цих підприємств повинна подавати фінансову звітність разом із аудиторським висновком, що підтверджує її достовірність, а це:

- підприємства, що становлять суспільний інтерес, – до 30 квітня року, наступного за звітним;

- публічні акціонерні товариства – до 30 квітня року, наступного за звітним;

- суб'єкти господарювання, які здійснюють діяльність у видобувних галузях, – до 30 квітня року, наступного за звітним;

- великі підприємства, які не є емітентами цінних паперів, та середні підприємства – не пізніше ніж до 1 червня року, що настає за звітним періодом;

- інші фінансові установи, що належать до мікропідприємств та малих підприємств, – не пізніше ніж до 1 червня року, що настає за звітним періодом;

- підприємства, які провадять господарську діяльність за видами, перелік яких визначений Постановою Кабінету Міністрів України "Про затвердження Порядку подання фінансової звітності" від 28 лютого 2000 р. № 419 [11] - до 30 квітня року, наступного за звітним.

Законом України "Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо вдосконалення адміністрування податків, усунення технічних та логічних неузгодженостей у податковому законодавстві" від 16.01.2020 р. № 466-IX, який набрав чинності від 23 травня 2020 року [10], не було внесено жодних змін до ст. 46 Податкового кодексу України [5] щодо вимог до формату подання фінансової звітності. А це означає: платники податку на прибуток, що зобов'язані оприлюднювати річну фінансову звітність та консолідовану фінансову звітність разом із аудиторським висновком, що регламентовано Законом України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" [7], повинні подавати органу контролю річну фінансову звітність, підтверджену незалежними аудиторами, не пізніше 10 червня року, що настає за звітним. У листі Державної податкової служби України від 04.06.2020 р. № 8939/7/99-00-07-02-01-07 зазначається [2], що зміни до п. 46.2 статті 46 Податкового кодексу України, які набрали чинності 23 травня 2020 року, і граничний термін подання декларацій та фінансової звітності за звітний період уже минув, тому вперше норма цього пункту буде застосовуватися у 2021 році за підсумками 2020 звітного року. Тобто це не означає, що у 2021 році підприємствам за результатами діяльності у 2020 році необхідно подавати фінансову звітність у орган контролю у форматі XBRL.

Проте з прийняттям Закону України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення адміністрування податків,

усунення технічних та логічних неузгодженостей у податковому законодавстві” № 465 від 16.01.2020 р. [9] першим звітним періодом для звітування за міжнародними стандартами на підставі таксономії за МСФЗ в електронній формі є 2020 рік. Тобто за новим Законом періодом подання фінансової звітності на підставі таксономії у 2021 році буде 2020 рік.

У відповідності до Меморандуму про взаєморозуміння щодо розробки і впровадження Системи фінансової звітності [8], який був підписаний у 2017 році, запроваджено Систему фінансової звітності (FRS). Система фінансової звітності (FRS) – це інтегрована система, яка дає змогу отримувати, обробляти, перевіряти й розкривати фінансову звітність суб’єктів звітування та їх аудиторських звітів на основі використання документів у форматі Inline XBRL (iXBRL).

Користувачами порталу FRS є особи, що уповноважені суб’єктом звітування забезпечити подання фінансової звітності до Центру збору фінансової звітності [13]. Портал Системи фінансової звітності (FRS) призначений для надсилання фінансової звітності, перегляду історії надсилань та перегляду корпоративного профілю суб’єкта звітування. На цьому порталі представлена вся необхідна інформація про звітування у форматі iXBRL, а саме: як зареєструвати користувача на порталі FRS, як використовувати структуру порталу для подання фінансової звітності, як розкривати інформацію через портал, представлені навчальні матеріали для підготовки та подання фінансової звітності у форматі XBRL.

У порталі FRS фінансову звітність необхідно подавати у відповідності до таксономії UA XBRL МСФЗ, що затверджена та оприлюднена Міністерством фінансів України. Таксономія UA XBRL МСФЗ адаптована до особливостей складання фінансової звітності в Україні та включає в себе також звіт аудитора і звіт про управління. Таксономія UA XBRL МСФЗ надає можливість обрати один з двох варіантів складання фінансової звітності для суб’єктів господарювання (за виключенням банків), а саме: фінансову звітність, яка містить Звіт про фінансовий стан, складений у порядку ліквідності разом з іншими звітами та примітками, або фінансову звітність, яка містить Звіт про фінансовий стан, складений згідно з розподілом активів та зобов’язань на поточні/непоточні разом з іншими звітами та примітками.

При поданні фінансової звітності з використанням таксономії UA XBRL МСФЗ українським підприємствам необхідно використовувати відповідне програмне забезпечення. З переліком сертифікованого програмного забезпечення XBRL можна ознайомитися на сайті Консорціуму XBRL. Необхідно відзначити, що подані в переліку XBRL інструменти мають різне призначення в залежності від потреб користувача. Підходячи до вибору програмного забезпечення, яке потрібне для створення та валідації звіту iXBRL, підприємство повинно звернути увагу на те, що не все програмне забезпечення є безоплатним: до прикладу, додаткові

функції “Створювач звіту” або “Валідатор” доведеться придбати окремо.

Інструменти для подання фінансової звітності у форматі XBRL за своїм призначенням поділяються на такі види: створювач звіту XBRL; редактор таксономії; валідатор XBRL; процесор XBRL; прикладні програмні інтерфейси (API). У практиці подання звітності використовують як окремі програмні XBRL-інструменти (до прикладу, Arelle, Fujitsu тощо), так і сучасні інтегровані програмні рішення в системах ERP та BI (до прикладу, SAP, Oracle).

У світовій практиці впровадження стандарту XBRL виділяють декілька способів переходу на XBRL формат подання фінансової звітності, які професійне співтовариство XBRL визнає найкращими [14], а саме:

1) компанії можуть надсилати до державного регулятора фінансові звіти XBRL, підготовлені за допомогою програмних комплексів MS Excel, MS Word чи у форматі PDF. Даний спосіб подання є доречним для малого бізнесу, оскільки він є найменш затратним, проте і має ряд недоліків, а саме: висока ймовірність помилок, ручне введення даних при формуванні звітності, окремі форми фінансової звітності майже не використовуються за межами певного звітного контексту;

2) передача функції формування фінансової звітності у форматі XBRL на аутсорсинг із використанням зовнішніх вендорів (аутсорсингових компаній). Даний спосіб подання є найменш ризикованим, оскільки відповідальність за подання фінансової звітності покладається на аутсорсингову компанію, яка буде забезпечувати комплектну підтримку формування фінансової звітності у форматі XBRL. Також немає потреби у виборі і придбанні відповідного програмного забезпечення для подання фінансової звітності у форматі XBRL та навчання фахівців для роботи у даному програмному комплексі. Поряд із позитивними сторонами даного способу, необхідно зазначити, що він є більш затратним та менш контрольованим процесом подання фінансової звітності у форматі XBRL;

3) підприємства можуть самостійно доопрацювати існуюче програмне забезпечення або розробити відповідний інструментарій для конвертації фінансової звітності з існуючої на підприємстві облікової системи у цифровий формат XBRL. Даний спосіб подання є більш доступним для багатьох підприємств, оскільки процес відображення господарських операцій на підприємствах здійснюється з використанням сучасних програмних комплексів, є зрозумілим та контрольованим процесом, і на підприємстві можна своєчасно здійснювати внутрішній контроль за результатами подання звітності. Однак необхідно відзначити, що на підприємстві повинні працювати фахівці зі знанням специфікацій відповідного програмного забезпечення, які зможуть постійно здійснювати оновлення, доопрацювання та його підтримку;

4) компанія може придбати готову ERP-систему з вбудованим інструментом для формування фінансової звітності у форматі XBRL. До

переваг такого підходу можна віднести: комплексний автоматизований підхід до обліку та управління бізнес-процесами компанії, довгострокове заощадження коштів від впровадження даної системи, контроль не лише подання звітності, але й результатами діяльності компанії, автоматичне опрацювання значного масиву вхідної та вихідної інформації, висока якість вихідних даних та розширені можливості для формування не лише фінансової, але й нефінансової управлінської інформації. До основного недоліку даного способу подання необхідно віднести те, що компанії доведеться залучити значні інвестиційні ресурси, які потрібно буде залучити на початковій стадії впровадження ERP-системи.

**Висновки і перспективи подальших досліджень у даному напрямі.** На сучасному етапі розвитку інформаційних технологій кожна компанія може обирати свій шлях переходу на XBRL формат подання фінансової звітності. Проте, на нашу думку, перед тим, як прийняти рішення щодо переходу на звітування в XBRL, необхідно: провести аналіз та перевірку власних ІТ-систем на предмет можливості формувати фінансову звітність у форматі XBRL; провести мапінг або зіставлення звітної інформації з власної ІТ-системи та розширеної таксономії UA XBRL МСФЗ; провести валідацію XBRL, використавши уже існуюче програмне забезпечення (до прикладу, Arelle) чи на власному внутрішньому програмному забезпеченні компанії.

## ЛІТЕРАТУРА

1. Зведений перелік природних монополій [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://amcu.gov.ua/zvedenij-perelik-subyektiv-prirodnih-monopolij>.
2. Лист Державної податкової служби України від 04.06.2020 р. № 8939/7/99-00-07-02-01-07 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http://search.ligazakon.ua/l\\_doc2.nsf/link1/DPA2034.html](http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/DPA2034.html).
3. Лист Міністерства фінансів України від 23.03.2020 р. № 35210-06-5/8860 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http://search.ligazakon.ua/l\\_doc2.nsf/link1/MF20017.html](http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MF20017.html).
4. Перелік підприємств, які провадять діяльність у видобувних галузях [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http://mpe.kmu.gov.ua/minugol/control/uk/publish/officialcategory?Cat\\_id=244916218](http://mpe.kmu.gov.ua/minugol/control/uk/publish/officialcategory?Cat_id=244916218).
5. Податковий кодекс України: Кодекс України від 2 грудня 2010 року № 2755-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
6. Про акціонерні товариства: Закон України від 17.09.2008 р. № 514-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/514-17#Text>.
7. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.

8. Про взаєморозуміння щодо розробки і впровадження Системи фінансової звітності: Меморандум від 18 грудня 2017 року № 102/15 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?Id=60836682>.

9. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення адміністрування податків, усунення технічних та логічних неузгодженостей у податковому законодавстві: Закон України від 16.01.2020 р. № 465 – IX [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/465-20#Text>.

10. Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо вдосконалення адміністрування податків, усунення технічних та логічних неузгодженостей у податковому законодавстві: Закон України № 466-IX від 16.01.2020 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/466-20#Text>.

11. Про затвердження Порядку подання фінансової звітності: Постанова Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2000 р. № 419 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/419-2000-%D0%BF#Text>.

12. Реєстр суб'єктів природних монополій, які провадять господарську діяльність у сфері енергетики [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http://www.nerc.gov.ua/data/filearch/litsenziini\\_reestry/reestr\\_monopol\\_energo.pdf](http://www.nerc.gov.ua/data/filearch/litsenziini_reestry/reestr_monopol_energo.pdf).

13. Ретюнських О. Фінансова звітність на підставі таксономії: відповідаємо на важливі запитання / О. Ретюнських // Аудитор України. – 2020. – № 7-8 (296-297). – С. 41-43.

14. Шматко Н. Формат XBRL: як підготуватися до подання фінансової звітності за таксономією МСФЗ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://ibuhgalter.net/articles/477>.

15. Charles Hoffman, Raynier van Egmond. Financial Report Semantics and Dynamics Theory [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.xbrlsite.com/2012/Library/Theory-2012-07-20.pdf>.

16. Revised Directive on transparency requirements for listed companies (Transparency Directive): Директива ЄС від 12.06.2013 № 13/544 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http://europa.eu/rapid/press-release\\_MEMO-13-544\\_en.htm](http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-13-544_en.htm).

## REFERENCES

1. Zvedenyu perelik pryrodnikh monopolij (2020), available at: <https://amcu.gov.ua/zvedenij-perelik-subyektiv-prirodnih-monopolij>.
2. Lyst Derzhavnoyi podatkovoyi sluzhby Ukrainy (2020), № 8939/7/99-00-07-02-01-07, available at: [http://search.ligazakon.ua/l\\_doc2.nsf/link1/DPA2034.html](http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/DPA2034.html).
3. Lyst Ministerstva finansiv Ukrainy (2020), № 35210-06-5/8860, available at: [http://search.ligazakon.ua/l\\_doc2.nsf/link1/MF20017.html](http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MF20017.html).

4. Perelik pidpryyemstv, yaki provadyat' diyal'nist' u vydobuvnykh haluzyakh (2020), available at: [http://mpe.kmu.gov.ua/minugol/control/uk/publish/officialcategory?Cat\\_id=244916218](http://mpe.kmu.gov.ua/minugol/control/uk/publish/officialcategory?Cat_id=244916218).

5. Kodeks Ukrayiny, Podatkovyy kodeks Ukrayiny (2010), available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

6. Zakon Ukrayiny, Pro aktsionerni tovarystva (2008), available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/514-17#Text>.

7. Zakon Ukrayiny, Pro bukhholders'ky oblik ta finansovu zvitnist' v Ukrayini (1999), available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.

8. Memorandum, Pro vzayemorozuminnya shchodo rozrobky i vprovadzhennya Systemy finansovoyi zvitnosti (2017), available at: <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?Id=60836682>.

9. Zakon Ukrayiny, Pro vnesennya zmin do deyakykh zakonodavchykh aktiv Ukrayiny shchodo vdoskonalennya administruvannya podatkov, usunennya tekhnichnykh ta lohichnykh neuz·hodzhenostey u podatkovomu zakonodavstvi (2020), available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/465-20#Text>.

10. Zakon Ukrayiny, Pro vnesennya zmin do Podatkovoho kodeksu Ukrayiny shchodo vdoskonalennya administruvannya podatkov, usunennya tekhnichnykh ta lohichnykh neuz·hodzhenostey u podatkovomu zakonodavstvi (2020), available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/466-20#Text>.

11. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrayiny, Pro zatverdzhennya Poryadku podannya finansovoyi zvitnosti (2000), available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/419-2000-%D0%BF#Text>.

12. Reyestr sub'yektiv pryrodnykh monopoliy, yaki provadyat' hospodars'ku diyal'nist' u sferi enerhetyky (2020), available at: [http://www.nerc.gov.ua/data/filearch/litsenziini\\_reestry/reestr\\_monopol\\_energo.pdf](http://www.nerc.gov.ua/data/filearch/litsenziini_reestry/reestr_monopol_energo.pdf).

13. Retyuns'kykh, O. (2020), Finansova zvitnist' na pidstavi taksonomiyi: vidpovidayemo na vazhlyvi zapytannya, *Audytor Ukrayiny*, № 7-8 (296-297), s. 41-43.

14. Shmatko N. (2020), Format XBRL: yak pidhotuvatysya do podannya finansovoyi zvitnosti za taksonomiyeyu MSFZ, available at: <https://ibuhgalter.net/articles/477>.

15. Hoffman, Ch. and Raynier, E. Financial Report Semantics and Dynamics Theory, available at: <http://www.xbrlsite.com/2012/Library/Theory-2012-07-20.pdf>.

16. Dyrektyva EU, Revised Directive on transparency requirements for listed companies (Transparency Directive) (2013), available at: [http://europa.eu/rapid/press-release\\_MEMO-13-544\\_en.htm](http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-13-544_en.htm).

*Стаття надійшла до редакції 14 листопада 2020 р.*